

KIRKON LUOTTAMUSMIESSOPIMUS

1 § Soveltamisala ja määritelmiä

1 mom. Soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan sen allekirjoittajajärjestöjen luottamusmiestoiminnassa 2 momentissa tarkoitettujen työnantajien työpaikoilla.

2 mom. Työnantaja

Työnantajalla tarkoitetaan tässä sopimuksessa seurakuntaa, seurakuntayhtymää, kirkkohallitusta ja tuomiokapitulia. Mitä tässä sopimuksessa on sanottu seurakunnasta, koskee vastaavasti myös muita edellä mainittuja työnantajia.

3 mom. Henkilöstö

Henkilöstöllä tarkoitetaan tässä sopimuksessa työnantajan palveluksessa olevia viranhaltijoita ja työsopimussuhteisia työntekijöitä, joista molemmista tässä sopimuksessa käytetään nimitystä työntekijä, jollei nimenomaisesti toisin mainita.

4 mom. Pääsopijajärjestö

Pääsopijajärjestöllä tarkoitetaan Kirkon pääsopimuksen allekirjoittanutta järjestöä.

5 mom. Paikallinen sopiminen

Paikallisella sopimisella tarkoitetaan tässä sopimuksessa Kirkon pääsopimuksen 14 §:ssä tarkoitetun paikallisen sopimisen normaalilausekkeen mukaista menettelyä. Jollei yksimielistä neuvottelutulosta saavuteta, asia voidaan saattaa Kirkon työmarkkinalaitoksen ja kirkon pääsopijajärjestöjen välillä neuvoteltavaksi ja sovittavaksi.

Soveltamisohje:

Paikallisesta sopimuksesta ks. KirVESTES liite 9, 14 §.

2 § Sopimuksen tarkoitus

Sopimuksen tarkoitus on edistää kirkon sopimusallalla solmittujen virka- ja työehtosopimusten noudattamista ja asianmukaista soveltamista, työnantajan ja työntekijöiden välillä syntyvien erimielisyyksien asianmukaista ja nopeaa selvittämistä sekä työrauhan ylläpitämistä ja työnantajan ja työntekijöiden välisten asioiden yhteistoiminnallista käsittelyä.

Soveltamisohje:

Sopimukseen perustuva luottamusmiesjärjestelmä on osa Kirkon pääsopimuksen ja Kirkon yhteistoimintasopimuksen muodostamaa työpaikan yhteistoimin-

tajärjestelmää. Kirkon pääsopimuksessa määrätään luottamusmiehen asemasta pääsopijajärjestön edustajana paikallistason neuvotteluissa ja Kirkon yhteistointasopimuksessa luottamusmiehen tehtävästä henkilöstön edustajana yhteistoimintamenettelyssä.

3 § Luottamusmies

1 mom. Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen määritelmä

Pääluottamusmiehellä ja luottamusmiehellä tarkoitetaan asianomaisen työnantajan palveluksessa olevaa työntekijää, jonka pääsopijajärjestö on nimennyt edustajakseen hoitamaan tässä sopimuksessa tarkoitettuja tehtäviä.

Soveltamisohje:

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kirkkoherra ja talouspäällikkö ja vastaavassa seurakuntaa työnantajana edustavassa asemassa oleva työntekijä eivät voi keskeisen asemansa vuoksi toimia luottamusmiestehtävässä.

2 mom. Pääluottamusmies ja luottamusmiehen varamies

Mitä tässä sopimuksessa on sanottu luottamusmiehestä, koskee myös pääluottamusmiestä, ellei erikseen toisin mainita sekä pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen varamiestä sinä aikana, jolloin hän työnantajalle tehdyn ilmoituksen mukaan hoitaa luottamusmiestehtävää.

Soveltamisohje:

Pääluottamusmies-nimitystä käytetään pääsopijajärjestön edustajakseen nimeämästä yhdestä luottamusmiehestä. Jos pääsopijajärjestö on nimennyt seurakuntaan vain yhden luottamusmiehen, on hän myös sopimuksen tarkoittama pääluottamusmies. Jos järjestö on asettanut useampia luottamusmiehiä, se nimeää yhden heistä pääluottamusmieheksi.

3 mom. Luottamusmiehenä toimimisen edellytykset

Luottamusmiehen tulee tehtävässään olla perehtynyt edustamiaan viranhaltijoita ja työntekijöitä koskeviin säännöksiin, määräyksiin ja sopimuksiin sekä seurakunnan olosuhteisiin.

4 § Luottamusmiesten asettaminen

1 mom. Luottamusmiesten lukumäärä

Pääsopijajärjestö voi asettaa yhden pääluottamusmiehen, jos työnantajan palveluksessa on pääsopijajärjestön ja sen edustaman järjestön jäseniä yhteensä vähintään viisi. Pääluottamusmiehen lisäksi järjestö voi asettaa yhden luottamusmiehen, jos jäseniä on työnantajan palveluksessa vähintään 35, ja kaksi luottamusmiestä, jos jäseniä on vähintään 65, jollei paikallisesti sovita toisin.

2 mom. Varaluottamusmies

Luottamusmiehen lisäksi voidaan asettaa yksi varaluottamusmies. Mitä tässä sopimuksessa on sanottu luottamusmiehestä, koskee myös varaluottamusmiestä sinä aikana, jolloin hän työnantajalle tehdyn ilmoituksen mukaan hoitaa luottamusmiestehtävää.

Soveltamisohje 1-2 mom.:

Varaluottamusmiehiä asetetaan yksi, vaikka luottamusmiehiä asetettaisiin useampia. Pääluottamusmiehen varahenkilönä toimii se luottamusmies, jonka pääsopijajärjestö on siihen asemaan nimennyt. Varaluottamusmiehellä on tämän sopimuksen mukainen luottamusmiehen asema työnantajan saatua pääsopijajärjestön ilmoituksen hänen tulemisestaan varsinaisen luottamusmiehen tilalle.

3 mom. Pääsopijajärjestöjen yhteinen luottamusmies

Pääsopijajärjestöt voivat sopia yhteisen luottamusmiehen asettamisesta oman luottamusmiehen asemesta, jos niillä on jäseniä työnantajan palveluksessa yhteensä vähintään viisi.

Soveltamisohje:

Yhteinen luottamusmies edustaa työntekijöitä, jotka kuuluvat yhteisen luottamusmiehen nimenneisiin pääsopijajärjestöihin tai niiden edustamiin järjestöihin.

4 mom. Useamman työnantajan yhteinen luottamusmies

Seurakunnissa voi olla yhteisiä luottamusmiehiä, joiden toimintapiiri käsittää kaksi itsenäistä seurakuntaa tai useampia seurakuntia. Edellytyksenä on, että asianomaiset seurakunnat ovat sopineet järjestelystä ja että asianomainen pääsopijajärjestö nimeää edellä mainitun sopimuksen mukaisesti seurakunnille yhteisen luottamusmiehen.

5 mom. Luottamusmiesten asettamiseen liittyvä sopiminen

Jos 1 momentissa tarkoitettu luottamusmiehen valintaan oikeutettu pääsopijajärjestö esittää useamman kuin yhden luottamusmiehen valintaa, on luottamusmiesten tehtäväjaosta sovittava työnantajan kanssa 1 §:n 5 momentin mukaisella paikallisella sopimuksella.

5 § Luottamusmiehen valinta ja toimikausi

1 mom. Luottamusmiesvaali

Luottamusmiehen vaali voidaan pitää työaikana ja -paikalla siten kuin siitä paikallisesti sovitaan. Vaalin järjestämisestä huolehtii asianomainen pääsopijajärjestö.

2 mom. Vaalituloksen ilmoittaminen työnantajalle

Luottamusmiehen valinnan suorittaneen pääsopijajärjestön on tehtävä valinnasta työnantajalle kirjallinen ilmoitus.

Soveltamisohje:

Myös yhteisen luottamusmiehen valinnasta on kirjallisesti ilmoitettava työnantajalle. Se pääsopijajärjestö tai sen edustama järjestö, johon valittu luottamusmies on järjestäytynyt, antaa valinnasta kirjallisen valtuutuksen luottamusmiehelle. Valtuutuksesta tulee käydä ilmi kaikki ne pääsopijajärjestöt, joiden jäseniä luottamusmies edustaa.

3 mom. Luottamusmiehen toimikausi

Luottamusmiehen toimikausi alkaa ja vanhan luottamusmiehen toimikausi päättyy hänet valinneen pääsopijajärjestön ilmoittamasta ajankohdasta lähtien, kuitenkin aikaisintaan silloin kun, kun ilmoitus luottamusmiehen valinnasta on tehty työnantajalle.

6 § Luottamusmiehen tehtävät

Luottamusmiehen tehtävänä on

- 1) edustaa hänet nimennyttä pääsopijajärjestöä virka- ja työehtosopimusten sekä muiden yhteisesti hyväksytyjen palvelussuhdetta koskevien määräysten ja sopimusten soveltamista ja noudattamista koskeissa asioissa sekä niitä koskeissa paikallisissa neuvotteluissa;
- 2) hoitaa luottamusmiestoimintaan liittyvää tiedonvälitystä osapuolten kesken;
- 3) osallistua tarvittaessa työsuojeluvuorien järjestämiseen sekä toimia kirkon yhteistoimintasopimuksessa sovitulla tavalla edustuksellisen yhteistoimintaelimen jäsenenä; sekä
- 4) valvoa, että työntekijät noudattavat sopimuksia ja palvelussuhdetta koskevia määräyksiä ja työrauhaa.

Soveltamisohje:

Pääsopijajärjestöt vastaavat luottamusmiehen toiminnasta. Luottamusmiehelle varataan mahdollisuuksien mukaan tilaisuus hoitaa tiedotustehtävänsä seurakunnan ilmoitustauluja ja muita sisäisen tiedotuksen keinoja käyttäen. Luottamusmies voi järjestää sisäisiä tiedotustilaisuuksia työajan ulkopuolella työpaikalla tai muussa työnantajan osoittamassa tilassa sovittuaan siitä työnantajan kanssa.

7 § Tietojen saantioikeus ja antovelvollisuus**1 mom. Sopimukset**

Luottamusmiehellä on oikeus saada kustannuksitta käyttöönsä tarvittavat kirkon alan valtakunnalliset virka- ja työehtosopimukset, niiden tarkistamista koskevat sopimukset sekä suositukset niihin liittyvine soveltamisohjeineen.

2 mom. Tilastotiedot

Luottamusmiehellä on oikeus saada tilastotietoja viranhaltijoiden ja työntekijöiden lukumäärästä, ansiotasosta sekä sen kehityksestä, mikäli näitä koskevia selvityksiä valmistetaan seurakunnan käyttöön.

Soveltamisohje:

Luottamusmiehellä on oikeus saada pyynnöstä kerran kalenterivuodessa edustamaan viranhaltijoista ja työntekijöistä seuraavat tiedot:

- 1) suku- ja etunimet,
- 2) virka- tai tehtävänimike tai vastaava,
- 3) toimintayksikkö, johon viranhaltija tai työntekijä kuuluu,
- 4) tehtäväkohtainen palkka tai vastaava sekä
- 5) suorituslisän saajien lukumäärä, jakautuminen eri henkilöstöryhmien välillä ja kustannukset (henkilöiden nimiä ei ilmoiteta).

Tiedot annetaan niistä työntekijöistä, joista työnantajalla on joko jäsenmaksun perintään tai työntekijän antamaan valtuutukseen perustuva tieto työntekijän kuulumisesta luottamusmiehen edustamaan järjestöön.

Kirkon yhteistoimintasopimuksessa on sovittu yhteistoimintamenettelyyn liittyvästä luottamusmiehen tietojensaantioikeudesta ja työnantajan tiedottamisvelvollisuudesta, ks. KirVESTES liite 10.

Luottamusmiestehtävän hoitamista varten saadut tiedot on pidettävä luottamuksellisina.

3 mom. Keskinäinen tietojenantovelvollisuus

Jos syntyy erimielisyyttä tai epäselvyyttä viranhaltijan tai työntekijän palkasta tai muusta palvelussuhteeseen liittyvästä asiasta, luottamusmies ja asianomainen työnantajan edustaja ovat velvollisia antamaan toisilleen kysymyksessä olevan tapauksen selvittämiseen tarvittavat tiedot, jollei yksityisyyden suojaa ja asiakirjojen julkisuutta koskevista säännöksistä muuta johdu.

4 mom. Luottamusmiehen oikeus tarkastaa työsopimukset

Luottamusmiehellä on oikeus tarkastaa hänet nimenneeseen pääsopijajärjestöön tai sen jäsen- tai alajärjestöön kuuluvien työntekijöiden kirjalliset työsopimukset.

Soveltamisohje:

Kirjallisesta työsopimuksesta ilmenee mm. työsuhteen kesto ja määräaikaisuuden peruste.

8 § Luottamusmiehen asema

1 mom. Luottamusmiehen työntekijäasema

Luottamusmiehen on noudatettava palvelussuhdettaan koskevia säännöksiä, määräyksiä ja sopimusvelvoitteita.

Soveltamisohje:

Luottamusmiestä ei saa luottamusmiestehtävänsä vuoksi asettaa ilman perustetta eri asemaan muihin työntekijöihin nähden.

2 mom. Luottamusmiehen suoja

Luottamusmiehenä toimivaa ei tämän tehtävän vuoksi saa siirtää ilman hänen suostumustaan huonompipalkkaiseen virkaan tai tehtävään eikä luottamusmiestehtävien johdosta irtisanoa. Luottamusmiestä ei saa luottamusmiestehtävän vuoksi siirtää ilman pätevää syytä toiseen työhön. Jos luottamusmiehen tehtävät muuttuvat vaativuudeltaan luottamusmieskauden aikana siten, että hänen peruspalkkansa ja/tai vaativuusryhmänsä alenee, maksetaan hänelle aiemman ja uuden palkan erotus määräaikaisena erityisenä osana luottamusmieskauden loppuun asti. Jos pääluottamusmiehen varsinainen työ vaikeuttaa pääluottamusmiehen tehtävien hoitamista ja jos hänelle tästä syystä järjestetään muuta työtä, ei tällainen järjestely saa aiheuttaa hänen ansionsa alentumista. Työnantaja saa irtisanoa luottamusmiehen virkasuhteen tai työsopimuksen vain laissa säädetyin perustein (viittausmääräys)

Soveltamisohje:

Virkasuhteisen luottamusmiehen irtisanomissuojasta säädetään VhL 8:52:ssa ja työsopimussuhteisen työntekijän TSL 7:10:ssä.

3 mom. Luottamusmieheshdokkaan suoja

Tämän pykälän irtisanomista koskevia määräyksiä sovelletaan myös tämän sopimuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun pääsopijajärjestön tai sen edustaman järjestön kokouksessaan tai muutoin asettamaan luottamusmieheshdokkaaseen, jonka asettamisesta kyseinen järjestö on työnantajalle kirjallisesti ilmoittanut. Ehdokassuoja alkaa kuitenkin aikaisintaan kolme kuukautta ennen valittavana olevan pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen toimikauden alkua ja päättyy muun kuin vaalissa valituksi tulleen osalta järjestön todettua vaalituloksen.

Soveltamisohje:

Luottamusmieheshdokkaan irtisanomissuojan toteuttamiseksi järjestön on kirjallisesti ilmoitettava seurakunnalle toimikauden alkamisajankohta.

4 mom. Luottamusmiehen jälkisuoja

Tämän pykälän irtisanomista koskevia määräyksiä sovelletaan luottamusmiehenä toimineeseen 6 kuukautta hänen luottamusmiestehtävänsä päättymisen jälkeen.

9 § Luottamusmiehen ajankäyttö

Luottamusmiehen ajankäytöstä säännöllisenä työaikana sovitaan siten kuin edellä 1 §:n 5 momentissa on määrätty. Jos luottamusmiestehtävän

hoitamiseen säännöllisenä työaikana tarvittava aika todetaan kahta tuntia lyhemmäksi ajaksi viikossa, luottamusmiestehtävät hoidetaan varsin naisten työtehtävien yhteydessä.

Soveltamisohje:

Luottamusmiestehtävien hoitamisen vaatima aika vaihtelee eri työnantajilla ja eri tilanteissa. Jos luottamusmiestehtävän hoitaminen sitä edellyttää, luottamusmiehelle voidaan myöntää vapautus työtehtävistä tietyksi kiinteäksi tuntimääräksi viikoittain tai pitempänä ajanjaksona. Kiinteää vapautusaikaa arvioitaessa otetaan huomioon seurakunnan koko, toiminnan luonne ja laajuus sekä edustettavien henkilöiden lukumäärä. Ajankäyttötarve voi tilapäisesti myös lisääntyä määräajaksi esim. henkilöstön asemaan vaikuttavissa muutos- ja kehitystilanteissa (mm. seurakuntarakenteen ja -jaotuksen muutostilanteet). Vapautuksen määrää voidaan muuttaa, jos ajankäytön tarpeesta saatu selvitys sitä edellyttää. Luottamusmiehelle annettu vapautus työstä otetaan huomioon hänen palvelussuhteeseensa liittyvien töiden järjestelyissä.

10 § Luottamusmiehen korvaukset

1 mom. Ansionmenetykskorvaus

Seurakunta korvaa luottamusmiehelle ansion menetyksen ajalta, jona hän toimii työaikana paikallisissa neuvotteluissa tai muutoin työnantajan kanssa sovituisissa tehtävissä tai osallistuu viranomaisen työpaikalla toimittamaan tarkastukseen. Korvaus ansion menetyksestä lasketaan sen mukaan, mitä luottamusmies olisi työssään ansainnut aikana, jona hän on hoitanut tässä sopimuksessa tarkoitettuja tehtäviä.

2 mom. Vapaa-aikana hoidettujen luottamusmiestehtävien lukeminen työajaksi

Jos luottamusmies tekee esihenkilöidensä antamia luottamusmiestoiimeen kuuluvia tehtäviä esihenkilön määräyksestä taikka jos luottamusmies osallistuu virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevaan viralliseen paikallisneuvotteluun vapaa-aikanaan, tämä aika luetaan hänelle työajaksi.

3 mom. Luottamusmieskorvaus

Pääsopijajärjestön luottamusmiehelle maksetaan luottamusmiestehtävien hoitamisesta KirVESTES:n 222 §:n ja liitteen 1 mukainen luottamusmieskorvaus.

4 mom. Varaluottamusmiehen korvaus

Luottamusmieskorvaus suoritetaan varaluottamusmiehelle päaluottamusmiehen tai luottamusmiehen asemesta, kun hän hoitaa tässä sopimuksessa tarkoitettua luottamusmiestehtävää työnantajalle tehdyn ilmoituksen mukaan vähintään kahden viikon ajan yhdenjaksoisesti.

Soveltamisohje:

Korvaus suoritetaan varaluottamusmiehelle siitä alkaen, kun työnantaja on saanut kirjallisen ilmoituksen tämän ryhtymisestä hoitamaan pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen tehtävää. Korvaus maksetaan sille, joka on hoitanut luottamusmiestehtävää enimmäns osan aikaa kuukaudesta.

11 § Luottamusmiehen koulutus ja etuudet koulutusajalta**1 mom. Luottamusmiehen koulutus**

Luottamusmiehelle ja varaluottamusmiehelle varataan työtehtävien mahdollistamissa rajoissa tilaisuus kehittää osaamistaan luottamusmiestehtävien hoitamisessa.

Soveltamisohje:

Työnantaja voi järjestää koulutusta, joka on omiaan lisäämään luottamusmiehen ja varaluottamusmiehen tietoja seurakunnan taloudellisesta tilasta, henkilöstöpolitiikasta sekä parantamaan hänen valmiuttaan toimia osaltaan seurakunnan toiminnan tuloksellisuuden edistämiseksi.

Luottamusmiestehtävään nimetyille annetaan mahdollisuus, jolleivät työtehtävät sitä estä, osallistua tässä momentissa tarkoitettuun luottamusmieskoulutukseen. Koulutustilaisuuksiin osallistumista voidaan saman pääsopijajärjestön luottamusmiesten ja varaluottamusmiesten kesken myös tarvittaessa vuorotella.

Osa-aikaisesti työskentelevän luottamusmiehen luottamusmieskoulutukseen käyttämä aika otetaan huomioon tämän työaikasunnittelussa.

2 mom. Luottamusmieskoulutustilaisuuksien hyväksyminen

Tässä sopimuksessa tarkoitettuja luottamusmieskoulutustilaisuuksia ovat sellaiset koulutustilaisuudet, jotka Kirkon työmarkkinalaitos on hyväksynyt. Kirkon työmarkkinalaitoksen edustajilla on oikeus osallistua koulutustilaisuuksiin ja käyttää niissä puheenvuoroja.

Soveltamisohje:

Hyväksymistä varten pääsopijajärjestöt ilmoittavat hyvissä ajoin, mikäli mahdollista edellisen vuoden marraskuun loppuun mennessä kirjallisesti suunnittelemansa koulutustilaisuuksien ajankohdan ja ohjelman sekä jälkikäteen vuosittain kursseille osallistuneiden määrän.

3 mom. Palkkaus ja muut etuudet luottamusmieskoulutukseen osallistumisen ajalta

Luottamusmiehelle maksetaan luottamusmieskoulutukseen myönnetyn virka-/työvapaan ajalta KirVESTES:n 223 §:n mukainen varsinainen palkka ja 221 §:n mukainen ruokaraha.

12 § Luottamusmiehen toimitilat

Luottamusmiehellä on oikeus käyttää työpaikalla yleisesti käytössä olevia

tavanomaisia toimisto- ja viestintävälineitä sekä toimistokalusteita. Luottamusmiehelle on osoitettava lukittava säilytystila sekä keskusteluja varten kullakin kerralla tähän tarkoitukseen sopiva paikka.

13 § Voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 1.3.2022. Sopimus on voimassa toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin. Yhden osapuolen toimittama irtisanominen päättää sopimuksen kaikkiin allekirjoittaneisiin nähden. Sopimuksen voimassaolon ja työrauhan osalta on muutoin voimassa, mitä pääsopimuksessa on sovittu.

4.6.2020 voimaan tulleen kirkon luottamusmiessopimuksen mukaisesti asetetut pääsopijajärjestöjen pääluottamusmiehet ja luottamusmiehet jatkavat tehtävässään toimikautensa loppuun asti ja heihin sovelletaan tuolloin voimaan tulleen luottamusmiessopimuksen määräyksiä toimikautensa loppuun, jollei asiasta paikallisesti toisin sovita.

Helsingissä 7.3.2022

(8 § 3 mom. muutettu 1.12.2023)

KIRKON TYÖMARKKINALAITOS

JULKISALAN KOULUTETTUJEN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ JUKO RY.

KIRKON ALAN UNIONI R.Y.

KIRKON ALAT RY